

BİLİMSEL ARAŞTIRMALARDA ÖRNEKLEME YÖNTEMLERİ

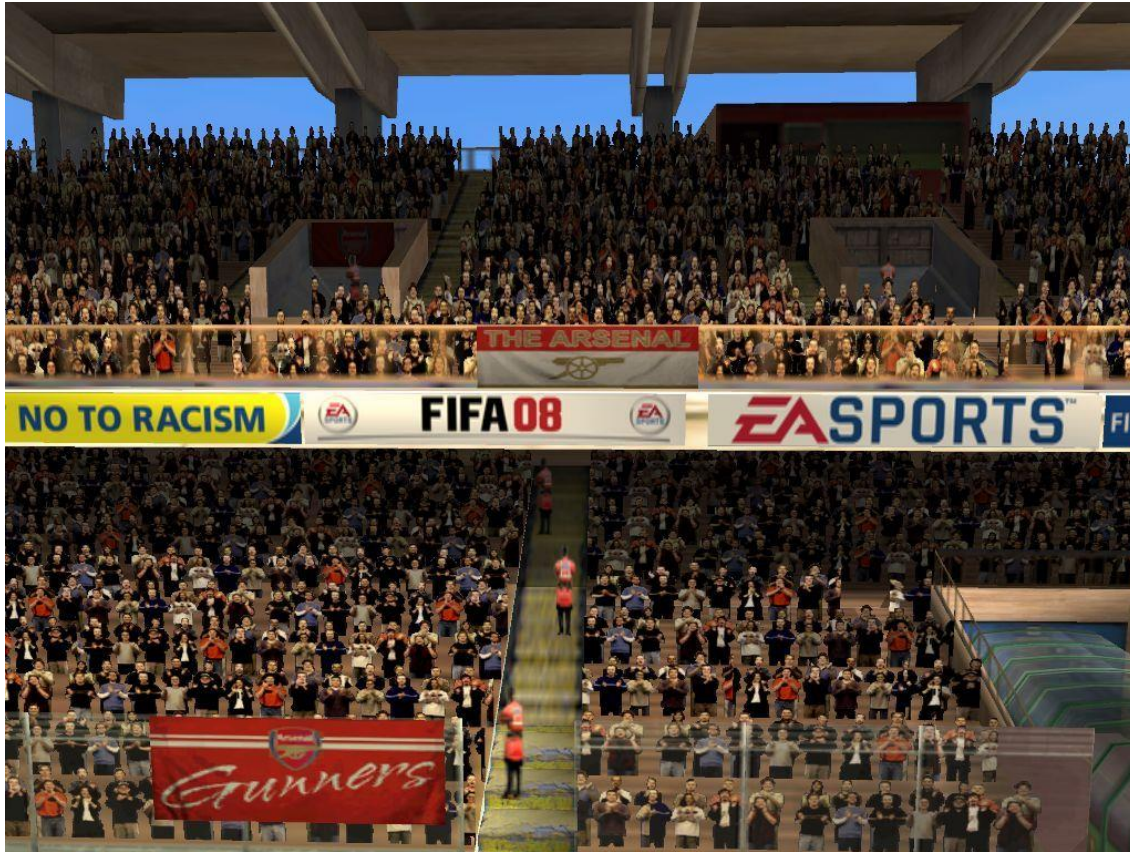

İçerik

- **ÖRNEKLEME YÖNTEMLERİ**
  - Temel kavramlar
  - Örneklem Yöntemleri ve Sınıflandırma
    - Seçkisiz örnekleme yöntemleri
    - Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri
  - Örneklem Büyüklüğü (Büyüköztürk ve diğ. 2008)

EVREN NEDİR?

EVREN

- Araştırmada yer alan soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilen (ölçümlerin) elde edildiği canlı yada cansız varlıklardan oluşan **büyük gruptur.**

TEMEL KAVRAMLAR

- **Evren;** araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı yorumlanacağı grup
- **Parametre;** evrenden elde edilen verilerden hesaplanan ve evreni belirtmek için kullanılan deđerler

EVREN ÇEŞİTLERİ

- **Hedef evren;** ulaşılması hemen hemen imkansız olan evrendir ve araştırmacının ideal seçimidir
  - Ankara ilindeki lise öğrencileri
- **Ulaşılabilir evren;** araştırmanın gerçekçi seçimidir
  - Ankara il merkezindeki seçilmiş ve ulaşılan grup

ÖRNEKLEM VE ÖRNEKLEME

- **Örneklem;** özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen onun sınırlı bir parçası
- **Örnekleme;** evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin etmek amacıyla onu temsil edecek uygun örnekler seçmeye yönelik süreç ve bu süreçteki diğer tüm işlemler

ÖRNEKLEME YÖNTEMLERİ SINIFLANDIRILMASI

- ARAŞTIRMAM İÇİN HANGİ ÖRNEKLEM YÖNTEMİNİ KULLANACAĞIM?

ÖRNEKLEME YÖNTEMLERİ

SEÇKİSİZ ÖRNEKLEME

BASİT SEÇKİSİZ

TABAKALI ÖRNEKLEME

SEÇKİSİZ OLMAYAN

SİSTEMATİK ÖRNEKLEME

AMAÇSAL ÖRNEKLEME

UYGUN ÖRNEKLEME

AYKIRI ÖRNEKLEME

MAKSİMUM ÇEŞİTLİLİK

BENZEŞİK ÖRNEKLEME

TİPİK ÖRNEKLEME

TABAKALI AMAÇLI

ÖLÇÜT ÖRNEKLEME

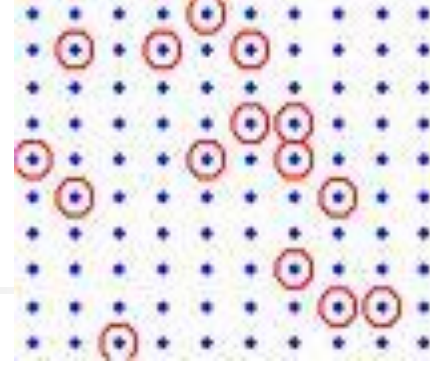

SEÇKİSİZ ÖRNEKLEME

- En büyük özelliği; örneklemin evreni temsil etme gücünün yüksek olmasıdır
- Ön koşul ise; örnekleme birimlerinin örnekleme seçilme olasılıklarının eşit ve bağımsız olmasıdır

SEÇKİSİZ ÖRNEKLEME

- Basit Seçkisiz Örnekleme,
  - Her bir örneklem seçimine eşit seçilme olasılığı
  - Örneklem uzaydan her bir örneklemin eşit olasılıkla seçilmesidir
  - Evrendeki tüm birimler örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız şansa sahiptir

SEÇKİSİZ ÖRNEKLEME

- Tabakalı Örneklem, (1/3)
  - Örneklem her bir tabakadan ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız olarak çekildiği yöntem
  - Evrenden alt grupların belirlenip bunların evren büyüklüğü içindeki oranlarıyla örnekleme temsil edilmelerini sağlamayı amaçlayan bir örneklem yöntemi

SEÇKİSİZ ÖRNEKLEME

- Tabakalı Örneklemeye, (2/3)
  - İlk olarak çalışmanın problemi üzerinde etkili olabileceği düşünülen bir faktöre göre evren içinde homojen alt grupların belirlenmesi gerekir
  - Her bir alt grup bir tabaka olarak kabul edilir
  - Basit seçkisiz örneklemeye yönteminde lise öğrencileri için yapılacak bir çalışmada meslek lisesi öğrencileri hiç olmayabilir ama bu yöntemde bunun önüne geçilmeye çalışılmaktadır

SEÇKİSİZ ÖRNEKLEME

■ Tabakalı Örneklem, (3/3)

■ ÖRNEK;

- Liselerin toplam sayısının 200 ve bunun 100'ünün genel lise 60'ının meslek lisesi ve kalan 40'ının Anadolu lisesi olduğunu düşünelim.
- Bu durumda liselerin % 50'si genel lise
- % 30'nu meslek lisesi
- % 20'sini anadolu lisesi
- Örnekleme yer alacak genel lise sayısı 6
- Meslek lise sayısı 6
- Anadolu lisesi sayısı ise 4'tür
- Daha sonra bu hesaplamalara uygun olarak bu liselerden basit seçkisiz örneklem yapılabilir.

SEÇKİSİZ OLMAYAN ÖRNEKLEME

- Sistematik Örneklem